

Sygn. akt I C 2831/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 sierpnia 2016 r.

Sąd Rejonowy w Grudziądzu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

przewodniczący SSR Andrzej Antkiewicz

protokolant st. sekr. sądowy Magdalena Hausman

po rozpoznaniu w dniu 24 sierpnia 2016r. w Grudziądzu

na rozprawie

sprawy z powództwa(...) im.(...)z siedzibą w G.

przeciwko M. M.

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. nakazuje pobrać od powódki (...)im.(...)z siedzibą w G. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Grudziądzu kwotę 928,32 zł (dziewięćset dwadzieścia osiem złotych 32/100) tytułem zwrotu wydatków na biegłego sądowego;
3. nie obciąża powódki kosztami procesu pozwanego.

Sygn. akt I C 2831/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 26 sierpnia 2016 r.

W pozwie złożonym do Sądu 19 lipca 2005 r. (...)im. (...) w G. wniosła o zasądzenie od M. M. kwoty 2.987,97 zł z odsetkami umownymi naliczanymi według zmiennej stopy procentowej wynoszącej na dzień wniesienia pozwu 40% w stosunku rocznym od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwu wskazała, że jest następcą prawnym (...)w G., która udzieliła pozwanemu pożyczki w kwocie 3.000 zł na podstawie umowy z dnia 19 lutego 2004 r. Pożyczka miała być zwraca w miesięcznych ratach. Pozwany nie regulował rat pożyczki w ustalonych przez strony terminach, tym samym dał podstawę do wypowiedzenia stosunku umownego. Wypowiedzenie umowy zostało doręczone pozwanemu 7 lutego 2005 r. pod adres wskazany w umowie pożyczki, skutkując wymagalnością roszczenia. Według treści pozwu na wysokość zadłużenia pozwanego składały się na dzień wniesienia pozwu:

- niespłacony kapitał pożyczki 2.595,53 zł,
- odsetki naliczone do dnia wniesienia pozwu 392,44 zł (k. 3-4 akt).

W dniu 12 września 2005 r. tutejszy Sąd wydał nakaz zapłaty przeciwko pozwanemu. Został on wysłany na adres wskazany w pozwie (k. 23 akt), który jak się okazało był nieaktualny – z bazy PESEL-SAD wynika, że pozwany mieszkał w okresie doręczenia odpisu nakazu zapłaty pod innym adresem (k. 30-33 akt). Z tego względu postanowieniem z

4 grudnia 2015 r. Sąd ustalił, że sprzeciw pozwanego wniesiony w dniu 3 grudnia 2015 r. od nakazu zapłaty, został wniesiony w terminie (k. 35 akt).

W sprzeciwie pozwany zarzucił, że dochodzona należność nigdy nie istniała, podniósł również zarzut przedawnienia. Zdaniem pozwanego roszczenie powoda, jak i wysokość odsetek, są sprzeczne z zasadami współżycia społecznego (k. 26-27 akt).

W piśmie z dnia 11 stycznia 2016 r. pełnomocnik pozwanego sprecyzował, że pozwany nigdy nie podpisywał żadnej umowy z powódką, ani jej poprzednikiem prawnym, zaś podpis widniejący na przedłożonej umowie pożyczki konsumenckiej z 19 lutego 2004 r. nie pochodzi od pozwanego (k. 45 akt).

Sąd Rejonowy ustalił i zważył, co następuje:

W dniu 19 lutego 2004 r. (...)R. w G. - której następcą prawnym od 31 marca 2014 r. jest (...)im. (...)w G. - udzieliła pożyczki M. M. w kwocie 3000 zł na okres 24 miesięcy. Pożyczka miała zostać spłacona w ratach zgodnie z harmonogramem spłaty stanowiącym załącznik do umowy. Zgodnie z punktem 16 umowy pożyczki w przypadku nieterminowej spłaty pożyczki zaległa należność stawała się przeterminowana i od takiej należności pobierane miały być odsetki według stopy procentowej obowiązującej w danym okresie dla pożyczek przeterminowanych, wynoszącej na dzień zawarcia umowy 50%.

Dowody: umowa pożyczki – k. 10-11 i 188 akt sprawy

postanowienie Sądu Rejonowego w Gdańsku z 18 czerwca 2004 r. z informacją o połączeniu spółdzielni – k. 9-10 akt sprawy

plan spłaty pożyczki – k. 96 i 188 akt sprawy

Zgodnie z § 24 Regulaminu Udzielania Kredytów i P. w (...) im. (...) w dniu przejęcia (...) i w dniu wniesienia pozwu, od niespłaconego w całości lub części kapitału pożyczki pobierane miały być odsetki według stopy procentowej obowiązującej w danym okresie dla kredytów przeterminowanych. Wysokość tej stopy określał Zarząd (...). W dniu wniesienia pozwu odsetki karne wynosiły 40% w skali roku.

Dowody: wyciąg z regulaminu – k. 14 akt sprawy

cenniki (...) wydane na podstawie uchwał Zarządów (...) – k.

15-19 akt sprawy

Ze względu na zaprzestanie spłaty pożyczki pismem z 28 stycznia 2005 r. powódka wypowiedziała umowę pożyczki z 30 dniowym okresem wypowiedzenia. Pismo to wysłano na adres pozwanego wskazany w umowie.

Dowody: wypowiedzenie umowy – k. 12 akt sprawy

zwrotne potwierdzenie obioru – k. 13-13v akt sprawy

Na dzień wniesienia pozwu zadłużenie z tytułu pożyczki udzielonej M. M. wyniosło 2.987,97 zł i składało się na nie:

- 2.595,53 zł z tytułu kapitału pożyczki,

- 392,44 zł z tytułu umownych odsetek karnych za opóźnienie w spłacie poszczególnych rat pożyczki oraz od kwoty całego niespłaconego kapitału od dnia następnego po dniu wypowiedzenia umowy pożyczki (pозew – k. 4 akt, pismo powódki z 21 stycznia 2016 r. – k. 49 akt, raporty spłat – k. 111-112 i 117-122 akt sprawy).

Na podstawie umowy powierniczego przelewu wierzytelności z 29 grudnia 2005 r. (...)im. (...)w G. dokonała powierniczego przelewu wierzytelności wynikającej z nakazu zapłaty z dnia 12 września 2005 r. na rzecz (...) Sp. z o.o. w S. w celu prowadzenia dalszej windykacji.

Dowód: umowa powierniczego przelewu wierzytelności – k. 55-56 akt sprawy

Postanowieniem z dnia 9 czerwca 2009 r. wydanym w sprawie I Co 1669/09 tut. Sąd nadał klauzulę wykonalności nakazowi zapłaty z 12 września 2005 r. na rzecz (...) Sp. z o.o. w S..

Dowód: postanowienie z 9 czerwca 2009 r. - k. 12 akt I Co 1669/09

Po uzyskaniu tytułu wykonawczego (...) Sp. z o.o. w S. prowadziła przeciwko pozwanemu postępowanie egzekucyjne przed Komornikiem Sądowym przy tut. Sądzie A. S., który dokonał zajęcia wynagrodzenia dłużnika. Kwoty przekazywane przez pracodawcę komornikowi, a następnie wierzycielowi zostały zaliczone na poczet kosztów postępowania egzekucyjnego oraz zaległych odsetek.

Dowody: raport spłat – k. 111-112 akt sprawy

zajęcie wynagrodzenia – k. 116 akt sprawy

Na wniosek pozwanego Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu badania pisma na okoliczność, czy podpisy złożone pod umową pożyczki zostały nakreślone przez pozwanego (postanowienie – k. 148v akt).

W opinii z 8 kwietnia 2016 r., potwierdzonej ustnie na rozprawie w dniu 22 czerwca 2016 r., biegły kategorycznie stwierdził, że podpisy złożone na kwestionariuszu wywiadu pożyczkowego, umowie pożyczki i planie spłaty pożyczki, są oryginalnymi podpisami M. M..

Dowody: opinia biegłego z 8.04.2016 r. – k. 154-165 akt sprawy

przesłuchanie biegłego – k. 193193v akt sprawy

Sąd uznał za wiarygodne złożone do akt dokumenty, albowiem poza umową z 19 lutego 2004 r. nie były podważane przez pozwanego. W ocenie Sądu nie było podstaw do kwestionowania autentyczności i wiarygodności wymienionej umowy. Do akt złożono oryginał tej umowy (k. 188). Biegły sądowy z dziedziny badania pisma R. S. stwierdził kategorycznie, że kwestionowany przez pozwanego podpis na umowie pożyczki jest oryginalnym podpisem pozwanego. Po złożeniu przez biegłego wyjaśnień na piśmie strony nie kwestionowały tej opinii. Sąd podzielił opinię biegłego, gdyż dysponował on szerokim materiałem porównawczym, przeprowadził szczegółowe badania i przekonująco wyjaśnił, dlaczego doszedł do stanowczego stwierdzenia, że podpis na umowie złożył pozwany. Nie było więc podstaw do przyjęcia tłumaczenia pozwanego, że jego podpis został podrobiony.

W ocenie Sądu powództwo podlegało oddaleniu ze względu na przeniesienie wierzytelności wynikającej z umowy pożyczki przez (...) im. (...) na rzecz (...) Sp. z o.o. w S. w trakcie sprawy sądowej, ale przed skutecznym doręczeniem pozwanemu odpisu pozwu.

Brak w prawie polskim uregulowań, które dotyczyłyby cesji powierniczej. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że konstrukcja przelewu powierniczego przeniesienia wierzytelności w celu jej ściągnięcia polega na tym, że wierzyciel na podstawie stosunku wewnętrznego (z reguły umowy zlecenia) z inną osobą, zamiast udzielenia jej pełnomocnictwa, przelewa wierzytelność na zleceniobiorcę (cesjonariusza), który zobowiązuje się ściągnąć wierzytelność od dłużnika i wydać wierzycielowi uzyskane świadczenie. W następstwie takiej umowy zleceniobiorca staje się nabywcą wierzytelności, która z prawnego punktu widzenia wchodzi do jego majątku, wychodząc z majątku cedenta. W stosunku wewnętrznym zleceniobiorca (cesjonariusz), jako powiernik, powinien stosować się do wskazówek zleceniodawcy (cedenta). Działa wprawdzie w imieniu własnym, ale z gospodarczego punktu widzenia, na rachunek zleceniodawcy [tak SN w uzasadnieniu wyroków z 21 października 1999 r., I CKN 111/99, OSNC 2000,

nr 4, poz. 82 (z aprobowaną glosą A. Szpunara, Rejent 2000, nr 12, s. 104), z 27 czerwca 2001 r., II CKN 602/00, OSNC 2002, nr 2, poz. 28 (z aprobowaną glosą J. Kuropatwińskiego, Prawo bankowe 2002, nr 1, s. 62) i z 19 listopada 2002 r., IV CKN 147/00, LEX nr 78336; zob. też K. Z., [w:] (...) prawa cywilnego. Prawo zobowiązań – część ogólna. Tom 6, pod red. A. O., W. 2014, s. (...)– (...). Zgodzić się należy z poglądem, że w następstwie umowy powierniczego przelewu wierzytelności cesjonariusz staje się nabywcą wierzytelności, która z prawnego punktu widzenia wchodzi do jego majątku, wychodząc z majątku cedenta, albowiem w prawie polskim nie uregulowano w sposób odmienny skutków przelewu powierniczego.

Zgodnie z art. 192 pkt 3 k.p.c. z chwilą doręczenia pozwanemu odpisu pozwu zbycie w toku sprawy rzeczy lub prawa, objętych sporem, nie ma wpływu na dalszy bieg sprawy; nabywca może jednak wejść na miejsce zbywcy za zezwoleniem strony przeciwnej. Na tle tego przepisu przyjmuje się powszechnie, że zbycie rzeczy lub prawa objętych sporem przed doręczeniem pozwanemu odpisu pozwu pociąga za sobą brak legitymacji procesowej zbywcy (zob. np. M. Jędrzejewska, [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Część pierwsza. Postępowanie rozpoznawcze. Część druga. Postępowanie zabezpieczające, Tom 1, Warszawa 2007, s. 475).

Skoro skutki prawne cesji inkasowej wynikają z przepisu art. 509 i nast. k.c. i w niczym nie odbiegają od skutków prawnych innych przelewów wierzytelności, a zatem w następstwie takiej umowy cesjonariusz staje się nabywcą wierzytelności, która z prawnego punktu widzenia wchodzi do jego majątku, wychodząc z majątku cedenta, to przyjmując należało, że na skutek umowy z dnia 29 grudnia 2005 r. powódka wyzbyła się wierzytelności objętej umową pożyczki z 19 lutego 2004 r. i nakazem zapłaty z 12 września 2005 r. (strony umowy przelewu z dnia 29 grudnia 2005 r. nie wykluczyły rozporządzającego skutku umowy zobowiązującej do przeniesienia wierzytelności, na co pozwala art. 510 § 1 k.c.). Skuteczne doręczenie odpisu pozwu pozwanemu nastąpiło dopiero 4 stycznia 2016 r. (k. 44v akt), albowiem pierwsza próba doręczenia odbyła się pod nieaktualnym adresem (k. 23 i 32 akt sprawy – pozwany wymeldował się spod adresu podanego w pozwie 29 grudnia 2003 r.). Zbycie prawa objętego sporem nastąpiło zatem przed doręczeniem pozwanemu odpisu pozwu i spowodowało utratę legitymacji procesowej po stronie (...) im. (...) w G.. Ze względu więc na brak legitymacji procesowej powództwo podlegało oddaleniu w całości.

Wspomnieć należy, że (...) Sp. z o.o. w S. została powiadomiona o toczącym się procesie celem wstąpienia do sprawy w charakterze powoda (k. 126 i 144 akt sprawy), jednak nie zareagowała na pismo Sądu.

Zarzut przedawnienia podniesiony w sprzeciwie od nakazu zapłaty był bezzasadny, albowiem pożyczka została postawiona w stan natychmiastowej wymagalności po doręczeniu wypowiedzenia umowy z 28 stycznia 2005 r., a pozew wniesiono już 19 lipca 2005 r., trzyletni termin przedawnienia (art. 118 k.c.) został zatem przerwany przez wniesienie pozwu.

Zgodnie z wynikiem procesu powódka ostatecznie ponosi koszty biegłego sądowego pokryte tymczasowo przez Skarb Państwa – łącznie 928,32 zł (k. 166 i 195 akt sprawy), albowiem pozwany został od tych kosztów tymczasowo zwolniony. Rozstrzygnięcie to znajduje podstawę w treści art. 11 ust. 1 a contrario ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity - Dz. U. z 2002 r., Nr 9, poz. 88 ze zm.) w zw. z art. 149 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 623) i w zw. z art. 98 § 1 k.p.c.

Na podstawie art. 102 k.p.c. nie obciążono powódki kosztami procesu strony pozwanej, gdyż pozew został oddalony nie na skutek zarzutów pozwanego, które okazały się chybione, ale na skutek dokonania cesji w toku sprawy sądowej. Zauważyć należy, że do zawarcia umowy przelewu doszło już po uzyskaniu przez powódkę nakazu zapłaty, którego prawomocność została stwierdzona zarządzeniem Przewodniczącego z dnia 28 października 2005 r. (k. 24 akt). Zbywając wierzytelność objętą sporem powódka działała więc w usprawiedliwionym przekonaniu, że nakaz zapłaty jest prawomocny (w dniu 31 października 2005 r. powódka uzyskała klauzulę wykonalności - k. 20 i 24 akt sprawy), a zbycie ma miejsce po zakończeniu sprawy, nie powinno zatem wywołać ujemnych konsekwencji procesowych dla powódki. Dopiero po wniesieniu sprzeciwu od nakazu zapłaty w grudniu 2015 r. okazało się, że pierwsze doręczenie odpisu nakazu zapłaty nie było skuteczne, a zatem powódka nie mogła skorzystać z hipotezy art. 192 pkt 3 k.p.c. W

chwili dokonywania cesji powódka nie mogła jednak przewidzieć takiego obrotu sprawy, a także tego, że podmiot trzeci, tj. (...) Sp. z o.o. nie przystąpi do sprawy. W tych okolicznościach obciążanie powódki kosztami procesu pozwanego byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.